

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN **YHDYSPINTAFOORUMI**

Opiskeluhuollon kokonaisuus
5.11.2025 klo 9-11

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

Opiskeluhuollon kokonaisuus 5.11.2025 klo: 9-11

9.00 Avaussanat: **Irmeli Myllymäki**, koulutusasioiden johtaja, Kuntaliitto

9.05 Tilannekatsaus yhdyspinnoista: **Liisa Jurmu**, projektipäällikkö, Kuntaliitto

9.15 Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa yhdessä **Merja Mannerkoski**, opetusneuvos, OKM

9.35 Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa yhdessä, **Marke Hietanen-Peltola**, ylilääkäri, THL

Kuntien ja hyvinvointialueiden hyvät käytänteet:

10.00 Ennaltaehkäisevästi yhteisöllistä opiskeluhuoltoa, **Mikko Tiirikainen**, kehittämispäällikkö, Tampereen kaupunki.

10.15 Kouluterveydenhuollon ja opettajan yhteistyö laajoissa terveystarkastuksissa, **Hertta Ollikainen**, Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon ylilääkäri, Kymenlaakson hyvinvointialue

Keskustelu:

10.30 Miltä opiskeluhuollon tulevaisuus näyttää?
Merja Mannerkoski (OKM), **Marke Hietanen-Peltola** (THL), **Aila Puustinen-Korhonen** (Hyvil) ja **Irmeli Myllymäki** (Kuntaliitto)

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

Avaussanat

Irmeli Myllymäki
Koulutusasioiden johtaja,
Kuntaliitto

Opiskeluhuolto on keskeinen yhdyspinta Järjestämisen roolit

Kunta / Koulutuksen järjestäjä

- Yhteisöllinen opiskeluhuolto
- Koulujen ja oppilaitosten henkilöstö
- Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuolto-suunnitelma

Palvelujen
saatavuus
lähipalveluna,
matalalla
kynnyksellä

Hyvinvointialue

- Opiskeluhuollon palvelut: kuraattorit, psykologit, kouluterveydenhoitajat ja -lääkärit, neuvola
- Alueellinen opiskeluhuollon suunnitelma

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on ensisijaista
ja kuuluu kaikille toimijoille

Yhteistyörakenteet

Velvoite yhteistyöhön

Järjestämiseen liittyviä teemoja ja kysymyksiä

- Tietojen luovutus opetuksen ja koulutuksen järjestäjältä hyvinvointialueen henkilöstölle
 - Opetushallituksen ohjeistus <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tietojen-luovutus-koulutuksesta-opiskeluhoitopalveluille>
- Opiskeluhoitopalvelujen resurssit
- Yhteisöllinen työ ja opiskeluhoitoryhmien toimivuus
- Henkilöstö ja roolit
- Opiskeluhoollon vaikuttavuus

Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan hallitus tekee kustannus- ja vaikuttavuusarvioinnin oppilas- ja opiskelijahuollon toimivuudesta. Kevään 2024 kehysriihessä hallitus päätti kiirehtiä tätä arviointia syksyn 2024 budjettiriiheen mennessä ja linjasi selvityksen tehtäväksi kansliapäälliköiden johdolla kolmen ministeriön yhteistyönä (OKM, STM, VM)

Valtioneuvoston selvitys opiskeluhuollon kokonaisuudesta 2024

→ Opiskeluhuollon kokonaisuutta kehitetään voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti nykyisissä organisaatioissa.

**KUNTA
LIITTO**

Kommun-
förbundet

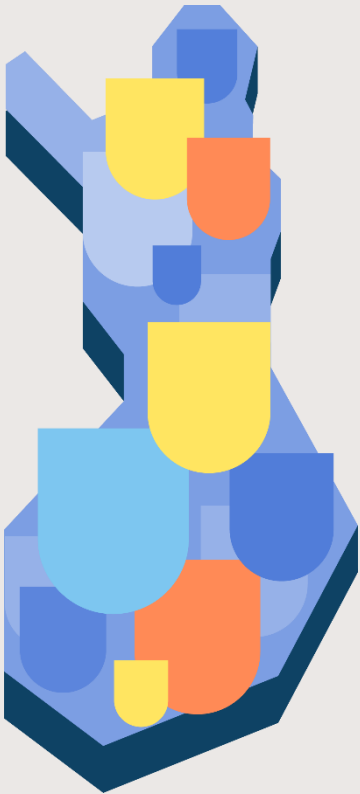
KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

Tilannekatsaus yhdyspinnoista

Liisa Jurmu
Projektipäällikkö, Kuntaliitto

Kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyö on laaja kokonaisuus

Yleiset yhteistyörakenteet ja strateginen johtaminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Lasten ja nuorten palvelut

Opiskeluhoolto

Ikäihmisten palvelut

Työllisyyden edistäminen

Palveluverkko, maankäyttö ja kiinteistöt

Asuminen

Varautuminen ja turvallisuus

Maahanmuutto ja kotoutuminen

+ muut teemat ja kysymykset

Miltä kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyö näyttää?

- Kuntien ja hyvinvointialueiden strateginen yhteistyö on suurella osalla alueista alkuvaiheessa. Valtuustokauden alussa huomio strategioiden valmisteluun ja mm. strategiaan yhteistyösopimukseen sekä rakenteisiin.
- Yhteisen tilannekuvan puute hidastaa yhteistyön tekemistä ja kehittämistä. Tiedolla johtamisessa on haasteita.
- Roolit ja työnjako eri yhdyspinnoilla on ensimmäisten vuosien aikana selkeytynyt, mutta selkeyttämisen varaa on edelleen.
- Kunnilla ja hyvinvointialueilla on erilaiset odotukset yhteistyölle, myös tarpeet ja intressit ovat erilaiset. Molemmat tarvitsevat toisiaan, mutta tunnistetaanko tämä?
- Kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyö on laaja kokonaisuus – sitä ei rakenneta vain hyte:n kautta. Yhteistyörakenteet ja mm. neuvottelut hakevat vielä muotoaan.
- Yhteistyökulttuurit ovat moninaiset – yhteistyö rakennetaan yksilöiden välillä.

***Ei ole yhtä aluetta tai yhtä yhdyspintaa, jossa kaikki toimisi hyvin.
Tilanne vaihtelee runsaasti alueittain ja yhdyspinnoittain.
Kaikilta alueilta löytyy myös onnistumisia.***

Toimivan yhteistyön edellytyksiä

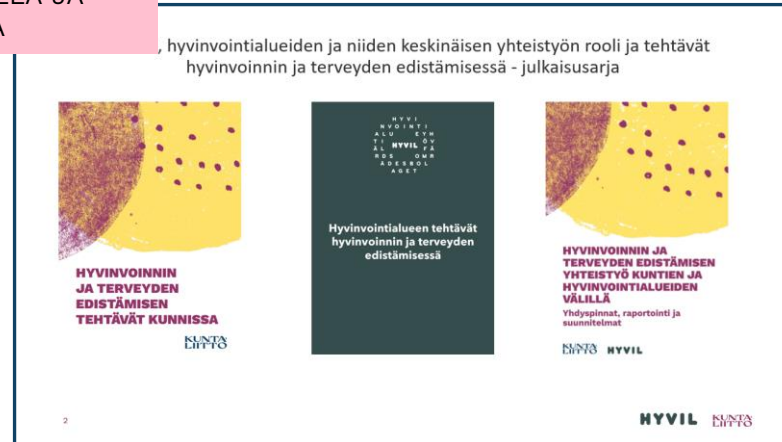
- Halu tehdä hyvää yhteistyötä
- Yhdessä valmistellut ja toimivat yhteistyörakenteet
 - Yhteistyöfoorumit, työryhmät ja verkostot
 - Työnjako ja roolit eri kokonaisuuksissa, myös nimetyt vastuuhenkilöt
- **Yhteinen tilannekuva ja tietopohja**
- Sujuva ja oikea-aikainen tiedonkulku
- Yhteiset tavoitteet, toimenpiteet ja niiden arviointi
 - Strateginen yhteistyösopimus
 - Yhteisiä tavoitteita/painopisteitä strategioissa
- **Yhteistyön johtaminen**

Tietoa kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyön tueksi

HYTE:N TRILOGIA: HYTE
KUNNISSA, HVA:LLA JA
YHDYSPINNOILLA

**LUOTTAMUSHENKILÖIDEN
MATERIAALIT 2025**

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

25 ERI YHTEISTYÖTEEMOJA KÄSITTELEVÄÄ
FOORUMIA KUUNNELTAVISSA TALLENTEINA:
[Yhdyspintafoorumi - Studiolinjat.live](https://studiolinjat.live)

YHTEISTYÖN EDISTYMINEN KUNTA- JA
HVA-JOHDON NÄKÖKULMASTA:
Kuntajohdon kyselyt (ja raportit)
yhteistyöstä 8/2022, 4-6/2023 ja 11/2024,
sekä HVA-johdon kyselyt 2023/2024 ja
11/2024.
www.kuntaliitto.fi/yhdyspinnat

Tulossa yhteistyön tueksi:

- Strategisen yhteistyön suositukset (päivitys marraskuu 2025)
- Neuvottelusuositukset (marraskuu 2025)
- Strategisen yhteistyön tietopohja (marras-joulukuu 2025)
- Paljon hyviä käytänteitä jakoon, katso: [Kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyö ja yhdyspinnat | Kuntaliitto.fi](#)

Kiitos.

Liisa Jurmu

050 479 6835

liisa.jurmu@kuntaliitto.fi

HYVIL

www.kuntaliitto.fi

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa yhdessä

Yhdyspintafoorumi 5.11.2025

Merja Mannerkoski, opetus- ja kulttuuriministeriö

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013

Lain tarkoituksena on:

- 1. Edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntymistä**
- 2. Edistää oppilaitosyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä**
3. Turvata varhainen tuki sitä tarvitseville
4. Turvata opiskelijoiden tarvitsemien opiskeluhuoltopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu
- 5. Vahvistaa opiskeluhuollon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä**

Opiskeluhuollon kokonaisuus

- Opiskeluhuollolla **tarkoitetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä.**
- **Opiskeluhuolto** ovat sekä perusopetuslaissa tarkoitettu *oppilashuolto* että lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu *opiskelijahuolto*
- Lain mukaan opiskeluhuolto ***toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona*** (ks. myös 6 § Opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhuolto)
- Opiskeluhuolto ***toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä*** opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa

Opiskeluhuolto muodostuu:

1. Yhteisöllisestä opiskeluhuollosta

- a) **Toimintakulttuuri ja toimet**, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, ...
- b) **Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa toteuttavat kaikki opiskeluhuollon toimijat**
 - oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista;
 - työtä johtaa rehtori/johtaja

2. Yksilökohtaisesta opiskeluhuollosta

- a) **hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevista opiskeluhuoltopalveluista**, joita ovat koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut
- b) **monialaisesta yksilökohtaisesta opiskeluhuollosta**

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien yhteinen tehtävä

- **Yhteisöllinen opiskeluhooltotyö kuuluu kaikille** esiopetuksen, koulun ja oppilaitoksen toimijoille – niin koulun kuin opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisille.
- **Opettajilla ja oppilaitoksen muulla henkilöstöllä on tärkeä rooli yhteisöllisessä opiskeluhoollossa:** juuri he kohtaavat lapsia, oppilaita ja opiskelijoita arjessa ja tukevat siellä heidän oppimistaan ja hyvinvointiaan.
- Yhteisöllistä opiskeluhooltoja toteutetaan **koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhooltosuunnitelman** mukaisesti
 - **Suunnitelma on laadittava yhteistyössä** oppilaitosten henkilöstön, opiskeluhooltopalvelujen, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Valtion erityisavustukset yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistamiseen

Valtion erityisavustukset yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistamiseen 2023 ja 2024-2025

- Valtion erityisavustusta yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistamiseen myönnettiin vv. 2023-2025 välille yhteensä n. 23,6 milj. €
- Avustusta voitiin myöntää esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjille sekä oppivelvollisten koulutusta järjestäville vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjille.
- Valtion erityisavustusta oli mahdollista käyttää:
 - **Yhteisöllisen opiskeluhuollon ja ennaltaehkäisevän työn kehittämiseen**
 - **Oppilaiden ja opiskelijoiden mielenterveyden tukemiseen**; avustuksella voitiin palkata erityisesti mielenterveys- ja hyvinvointiosaamista omaavaa henkilöstöä **opettajien ja opetusryhmien tueksi**
 - **Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintamallien ja menetelmien kehittämiseen**

Erityisavustuksen tarkoituksena yhteisöllisen opiskeluhuollon ja yhteistyön vahvistaminen

- **Valtionavustus oli tarkoitettu yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistamiseen ja kehittämiseen**, ml. opiskelijoiden mielenterveyden tukemiseen, ensisijaisesti koulu-/opiskelupäivän aikana
- **Valtionavustusta ei voinut käyttää:**
 - Samanaikaisesti muuten erityisavustuksella rahoitettuun toimintaan tai kohteeseen
 - Toimintaan, jolla koulutustoimija olisi korvannut jo olemassa olevaa toimintaa tai toteuttanut sille kuuluvaa perustehtävää, esim. pelkästään opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen tai VESO-päivien kustantamiseen
 - Niiden oppijoiden palveluihin, jotka eivät olleet oppilas- ja opiskelijahuoltolain piirissä
 - Sellaisiin palveluihin, jotka eivät kuulu yhteisöllisen opiskeluhuollon piiriin, kuten esim. perhetyö, terapia, ja oppilaiden/opiskelijoiden pedagoginen tuki
 - tutkimustoimintaan
 - Työnohjaukseen, toimitilakuluihin, kalustehankintoihin, tarjoilukuluihin jne.

Erityisavustuksen tarkoituksena yhteisöllisen opiskeluhuollon ja yhteistyön vahvistaminen

- **Onnistuneissa hankkeissa avustusta saaneet opetuksen ja koulutuksen järjestäjät käyttivät avustusta mm. seuraaviin tarkoituksiin:**
 - Henkilöstön palkkaaminen (mm. kouluvalmentaja tmv.)
 - Toimintamallien ja menetelmien kehittäminen, pilotointi tai käyttöönotto
 - Opettajien hyvinvointiosaamisen vahvistaminen
 - Hyvinvoivan kouluyhteisön toimintakulttuurin kehittäminen (projektit, tapahtumat, oppitunnit)
- **Hankkeiden lopputuloksena mm.**
 - **Yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön** ja opiskelijoille läsnäolevien opiskeluhuollon toimijoiden **merkitys korostui**
 - Kehitettiin ja otettiin käyttöön **yhteistyön keinoja, menetelmiä ja käytänteitä**

Selvitykset opiskeluhuollon kokonaisuudesta 2024-2025

Valtioneuvoston selvitys opiskeluhuollon kokonaisuudesta 2024

- Selvitys laadittiin pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisesti.
- Siinä tarkasteltiin opiskeluhuollon nykytilaa seuraavista näkökulmista:
 - Opiskeluhuoltoon liittyvä **yhteistyö**
 - **Yhteisöllinen opiskeluhuolto**
 - Opiskeluhuoltopalvelut
 - Opiskeluhuoltoon liittyvä tiedonluovutus
- Yhteisöllisen opiskeluhuollon osalta selvityksessä todettiin, että opiskeluhuollon kokonaisuuden vahvistamiseksi:
 - **Opiskeluhuollon painopistettä tulee siirtää yhteisölliseen opiskeluhuoltoon**
 - Tiedonkulkua tulee sujuvoittaa

Kysely opiskeluhuollon ohjausryhmille yhteisöllisen opiskeluhuollon toteutumisesta (OKM, 2024)

- Kyselyaika 14.5.-4.6.2024
- Vastauksia 166
- Pääosalla opetuksen järjestäjistä on olemassa ajantasainen **opiskeluhuoltosuunnitelma**; ei kaikilla, kaikki eivät perustu oppilaitoskohtaisten tarpeiden kartoitukseen
- Opetushenkilöstö ja opiskeluhuoltopalveluiden henkilöstö toteuttavat yhteisöllistä opiskeluhuoltoa **yhteistyössä**, yhteistyötä tehdään myös muiden tahojen kanssa.
- Yhteisöllisen opiskeluhuollon **johtamisen** osalta yhteistyö hyvinvointialueiden johdon kanssa nähtiin jossain määrin puutteellisena ja haastavana toteuttaa (poikkeava lainsäädäntö, toimintakulttuuri, resurssien puute)
- Oppilaita ja opiskelijoita **tiedotetaan** pääsääntöisesti hyvin, huoltajille ja koteihin tiedottamisessa kehitettävää

Kysely opiskeluhuollon ohjausryhmille yhteisöllisen opiskeluhuollon toteutumisesta (OKM, 2024)

- Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa **toteuttaa** kouluissa ja oppilaitoksissa **monipuolinen henkilöstö**; jossain nähdään kapea-alaisemmin tiettyjen ammattiryhmien tehtävänä
- Yhteisöllisen opiskeluhuollon toiminnassa ja sitä toteuttamassa myös **ns. opetusvelvollisuuden sitomatonta henkilöstöä**; tämä arjen tuen antaminen merkityksellistä ja tärkeää
- **Yhteiset toimintatavat ja tavoitteet** pääsääntöisesti kaikille selkeitä
- Merkittävänä haasteena vastauksissa nähtiin hyvinvointialueiden vastuulla olevien **opiskeluhoitopalvelujen puutteelliset resurssit yhteisölliseen työhön osallistumiseen**.
- **Yhteistyö koulutuksen järjestäjien ja hyvinvointialueiden välillä** on yksi tärkeimmistä kehittämistä vaativista osa-alueista.

THL: selvitys opiskeluhuollosta, yhteisöllinen työ

- **Opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset osallistuvat yhteisölliseen opiskeluhuoltotyöhön** työtehtävänsä ja opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti
- Opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten käyttämä työaikaosuus yhteisölliseen työhön pysynyt hyvin samanlaisena vuosien 2020, 2022 ja 2024 kyselyissä
- Eniten yhteisöllistä työtä ilmoittivat tekevänsä **kuraattorit**, heidän työhön käyttämänsä aikaosuus jonkin verran lisääntynyt
- Lukuvuonna 2021-2022 eniten yhteisölliseen työhön osallistuivat kuraattorit, vähiten lääkärit
- Eniten ammattilaiset osallistuvat **kouluterveyskyselyn tulosten tulkintaan ja jatkotoimien suunnitteluun** (81 %), **lakisääteisten suunnitelmien päivittämiseen** (54 %) ja **hyvinvointitapahtumien järjestämiseen ja vanhempainiltoihin** (60 % kuraattorit, 40 % psykologit ja terveydenhoitajat)
- **Ryhmämuotoisen toiminnan** järjestämiseen ilmoitti osallistuneensa kuraattoreista 46 %, psykologeista n. 25 %, terveydenhoitajista 9 % ja lääkäreistä 2 %

Selvitys yhteisöllisen opiskeluhuollon nykytilasta (Opetushallitus, 2025)

- OKM ja STM antoivat Opetushallitukselle helmikuussa 2024 tehtäväksi selvittää yhteisöllisen opiskeluhuollon nykytilaa; kattaen kaikki koulutusmuodot, joita opiskeluhuolto koskee.
- Selvitykseen koottiin tietoa eri barometreistä ja kyselyistä, tietopohjaa täydennettiin erillistiedonkeruilla. (Kouluterveyskysely, TEAviisari, Amisbarometri, Lukiolaisbarometri, Karvin arvioinnit jne.)

Selvitys yhteisöllisen opiskeluhuollon nykytilasta (Opetushallitus, 2025) - keskeisiä nostoja

- Yhteisöllisen opiskeluhuollon **käsite** vaatii avaamista ja selkiyttämistä
- **Yhteisöllisellä opiskeluhuoltotyöllä voidaan parantaa oppilaitosyhteisön hyvinvointia ja oppilaitokseen kiinnittymistä: yhteisöllisen työn merkitystä tulee korostaa**
- Yhteisöllisen opiskeluhuollon resurssit ja toimintatavat eivät kaikkialla kohtaa tarpeita

Selvitys yhteisöllisen opiskeluhuollon nykytilasta (Opetushallitus, 2025) – keskeisiä nostoja

- Onnistumista tukevat riittävät **resurssit** työn toteuttamiseen, hyvä **johtaminen**, selkeät **rakenteet** ja **tiedonkulku**
- **Lapsia/oppilaita/opiskelijoita** sekä **huoltajia tulisi osallistaa** enemmän yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnitteluun, toimintaan ja arviointiin
- Yhteisöllisen opiskeluhuollon johtamisessa on paikoin haasteita. Opiskeluhuoltosuunnitelmat voisivat olla konkreettisempia, ja **yhteistyö** hyvinvointialueiden kanssa voisi sujua paremmin ja perustua yhteiseen ymmärrykseen.

Keinoja opiskeluhuollon vahvistamiseksi 1/2

- **Valtioneuvoston selvityksessä opiskeluhuollon kokonaisuudesta 2024** yhteinen näkemys oli, että opiskeluhuollon kokonaisuuden kehittämistä jatketaan palvelujen **nykyisen järjestämisvastuun mukaisesti**:
 - **siirtämällä painopistettä yhteisölliseen opiskeluhuoltoon**, joka on lain mukaan ensisijainen opiskeluhuollon toteutusmuoto.
 - **tiedonkulun sujuvoittamisella** ja nopeuttamisella parantamalla hyvinvointialueen opiskeluhuoltopalveluhenkilöstön tiedonsaantioikeuksia opiskeluhuoltopalvelujen toteuttamisen kannalta välttämättömiin opetuksen järjestäjän tietoihin.

Keinoja opiskeluhuollon vahvistamiseksi 2/2

- Lisäksi olisi varmistettava opiskeluhoitopalvelujen **riittävät henkilöstöresurssit**.
- **Päivittämällä kouluterveydenhuollon terveystarkastusohjelma ja integroimalla kutsuntojen ennakkoterveystarkastus opiskeluterveydenhuollon terveystarkastukseen** digitalisaatiota ja sähköisiä palveluja hyödyntäen (näin lisätään hallitusohjelman mukaisesti koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelujen vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta)
- **Opiskeluhuollon kokonaisuuden seuranta ja ohjausta kehitetään** (OPH ja THL vastuu).

Kiitos!

Yksilökohtaista
opiskeluhuoltoa
yhdessä

Marke Hietanen-Peltola
Ylilääkäri

Terveys ja
hyvinvoinnin laitos

5.11.2025

Opiskeluhuolto

Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Ehkäisevää

Oppilaitoksen rehtori/johtaja

Opiskeluhuoltoryhmä

Opettajat

Muut oppilaitoksen toimijat

Työn sisältönä:

- Opiskelijoiden oppiminen, hyvinvointi ja osallisuus
- Yhteisön ja ympäristön terveys, turvallisuus ja esteettömyys
- Yhteistyö kotien kanssa

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Ehkäisevää ja tukea antavaa

Monialainen
asiantuntijaryhmä

Opiskeluhuoltopalvelut:

- Kouluterveydenhuolto
- Opiskeluterveydenhuolto
- Kuraattoripalvelut
- Psykologipalvelut

Erityis-
oppilaitoksissa
järjestettävät
sosiaali- ja
terveyspalvelut

Opiskeluhuollon alueellinen yhteistyöryhmä

- Alueellinen yhteistyöelin hyvinvointialueen ja koulutuksen ja opetuksen järjestäjien (kuntien) väliseen työhön. Hyvinvointialueen vastuulla, organisoitumisesta ja toiminnasta sovitaan yhdessä.
- Mm. seuraa ja käsittelee
 - Opiskeluhuoltotyön yhteistyökysymyksiä
 - Opiskeluhuoltopalvelujen toteutumista ja yhteistyötä
 - Yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön toteutumista ja yhteistyötä (koulutuksen järjestäjien palvelut)
- Valmistelee alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman ja seuraa sen toteutumista

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon monialaista yhteistyötä tehdään aina tarvittaessa

- Oppimisella ja hyvinvoinnin välillä on vastavuoroinen riippuvuussuhde. Toinen synnyttää toista ja heikkoudet toisessa uhkaavat toista.
- Ei ole mahdollista pilkkoa lasta tai nuorta irrallisiin osiin, jossa olisi kyse vain oppisen tuen tarpeesta tai opiskeluhuoltopalvelujen tuen tarpeesta.
- Kun työskennellään jommankumman tuen tarpeen tai tuen äärellä on vähintään ajatuksissa koko ajan kuljetettava toista ja pohdittava juurisyitä - ja keitä kaikkia muita ammattilaisia ehkä tarvitaan työhön mukaan
- Myös eri tukimuodot (oppimisen tuki & opiskeluhuollon tuki) on sovitettava yhteen, oppilaan ja huoltajan näkökulmasta yhdeksi kokonaisuudeksi

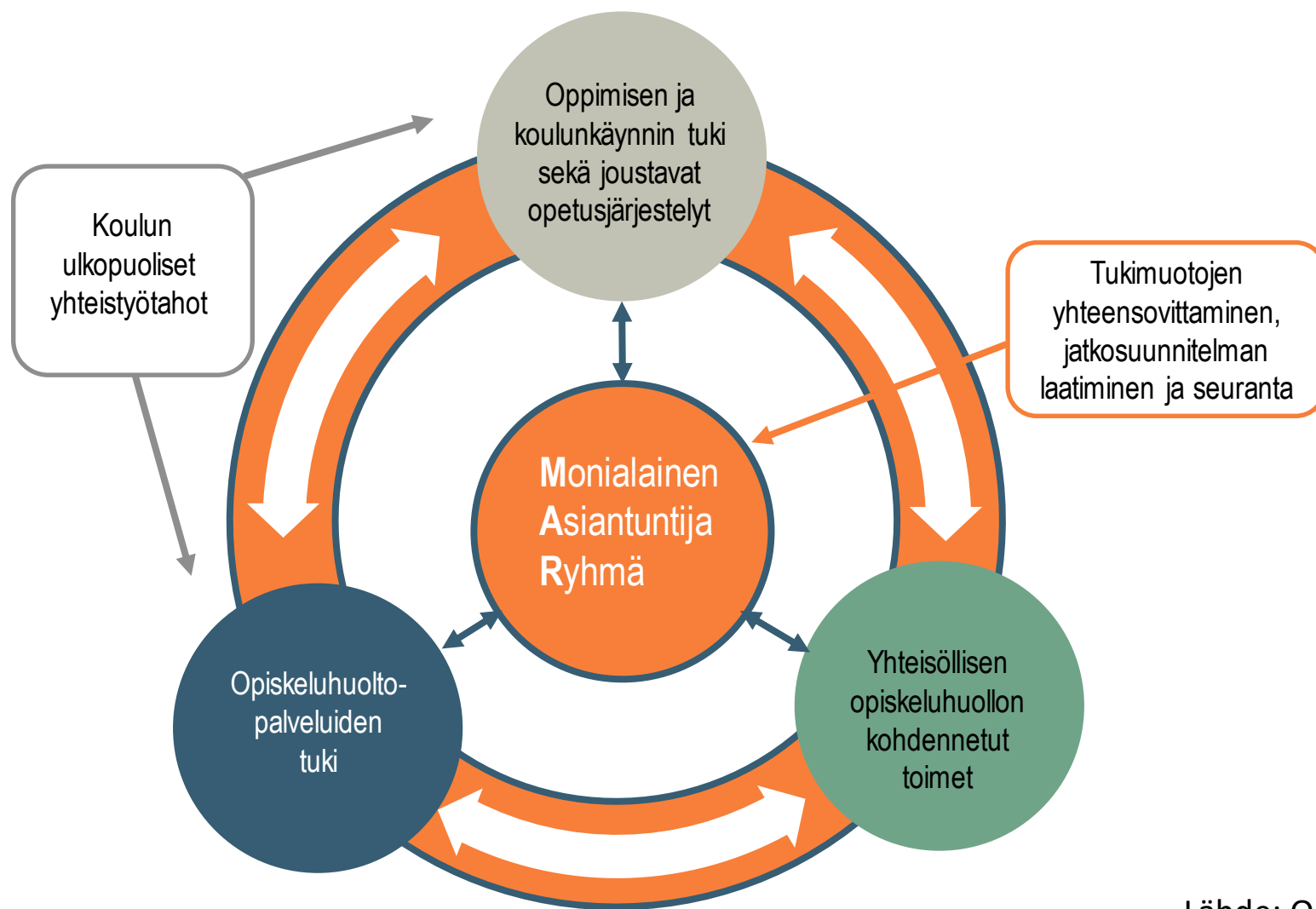
Lainsäädäntö mahdollistaa, jopa velvoittaa, yhteistyön tekemisen yksittäisen oppilaan asiassa, silloin kun hänellä on tuen ja avun tarvetta

- Opetushenkilöstöllä on velvollisuus ottaa yhteyttä opiskeluhuoltopalveluihin, kun opiskelijan arvioidaan tarvitsevan palveluja – viipymättä!
 - Yhdessä opiskelijan kanssa tai annettava tieto yhteydenotosta
 - Samalla on annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot
 - Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 16§

Monialainen asiantuntijaryhmä

- On lakisääteinen rakenne monialaisen yhteistyön tekemiseen yksittäisen oppilaan opiskeluhuoltoasiassa
 - Oppilaitoksissa on varmistettava työn oikeat, lainmukaiset ja sujuvat työskentely- ja kirjaamiskäytännöt – sekä ryhmän työskentelyn prosessimaisuus ja seurannan jatkuminen
 - Selkeyttää ja helpottaa työhön osallistuvien keskinäistä tietojen luovutusta
-
- Usein riittää myös jonkin opiskeluhuoltopalvelun ammattilaisen ja opettajan kahdenkeskinen yhteistyö – tietojen luovutus tapahtuu silloin joko suostumuksella tai lakiperusteella, riippuen tilanteesta

Laajat terveystarkastukset tarjoavat mahdollisuuden monialaiseen työhön

- Laajat terveystarkastukset toteutetaan luokilla 1, 5, 8.
- Tarkastukseen sisältyy opettajan tai luokanvalvojan antama arvio oppilaan kehityksestä, oppimisesta ja hyvinvoinnista koulussa (VNA 338/2011)
- Työn avuksi on kehitetty kansallinen lomake ja sen käyttöohje <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhuoltopalvelut/opiskeluhuollon-lomakkeita#oppilaan-oppiminen-ja-hyvinvointi-koulussa-lomake-opettajalle>

Oppimisen tuki – yhteistyön paikka?

- Opetuksen ja oppimisen tuen järjestämiseen tarvitaan joskus yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen ja rehtorin/opettajien välillä (POL 40§, 20d§)
- Myös silloin kun opettajat keskenään arvioivat ryhmäkohtaisten tukimuotojen tai oppilaskohtaisen tuen tarvetta, on aina arvioitava opiskelijoiden/opiskelijan opiskeluhuoltopalvelujen tarvetta, ja ohjattava oppilas tarpeelliseksi arvioituun opiskeluhuoltopalveluun.
- Oppisen tukeen liittyvä yhteistyö on opiskeluhuoltopalvelujen näkökulmasta joko yhteisöllistä tai yksilökohtaista opiskeluhuoltoa

Sote-uudistus EI MUUTTANUT lainsäädäntöä yksilökohtaisen opiskeluhuollon monialaisesta yhteistyöstä tai tiedonluovuttamisesta

- Yhteistyö ja tietojen luovuttaminen on aina liittynyt ammattilaisten lakisääteisiin tehtäviin, ei organisaatioon.
- Sote-uudistus on voinut muuttaa monialaisen yhteistyön arjen käytänteitä kouluissa tai oppilaitoksissa
- Hyvinvointialueen tulee järjestää yhdenvertaiset opiskeluhuoltopalvelut kaikille oppilaille ja opiskelijoille
- Tarveharkintaa voidaan käyttää palvelujen resurssoinnissa alueen tai oppilaitoksen mukaan

Kiitos!

Alueiden ja kuntien hyvät käytänteet

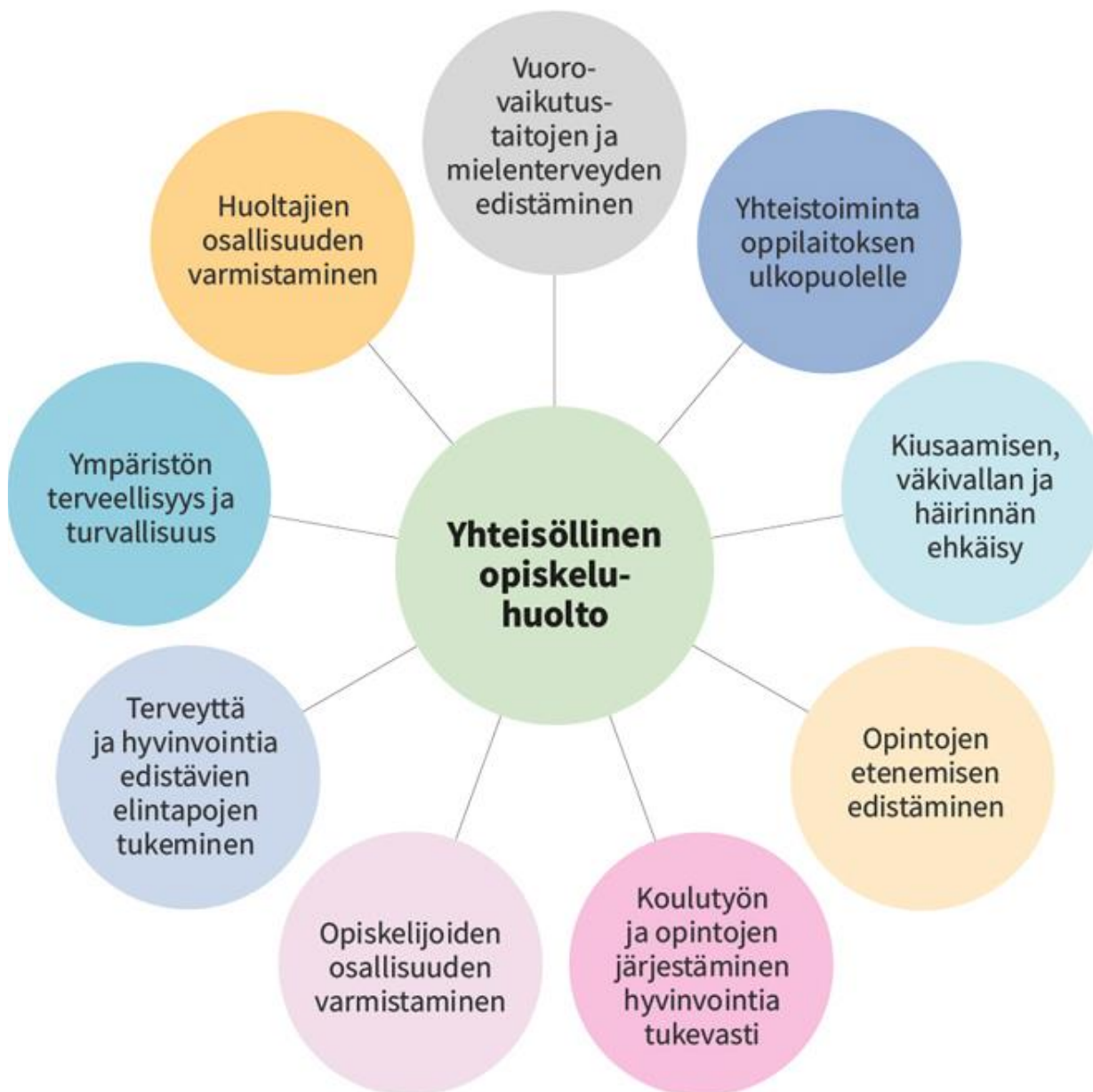
KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

**Ennaltaehkäisevästi
yhteisöllistä opiskeluhuoltoa**

**Mikko Tiirikainen
Tampereen kaupunki**

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

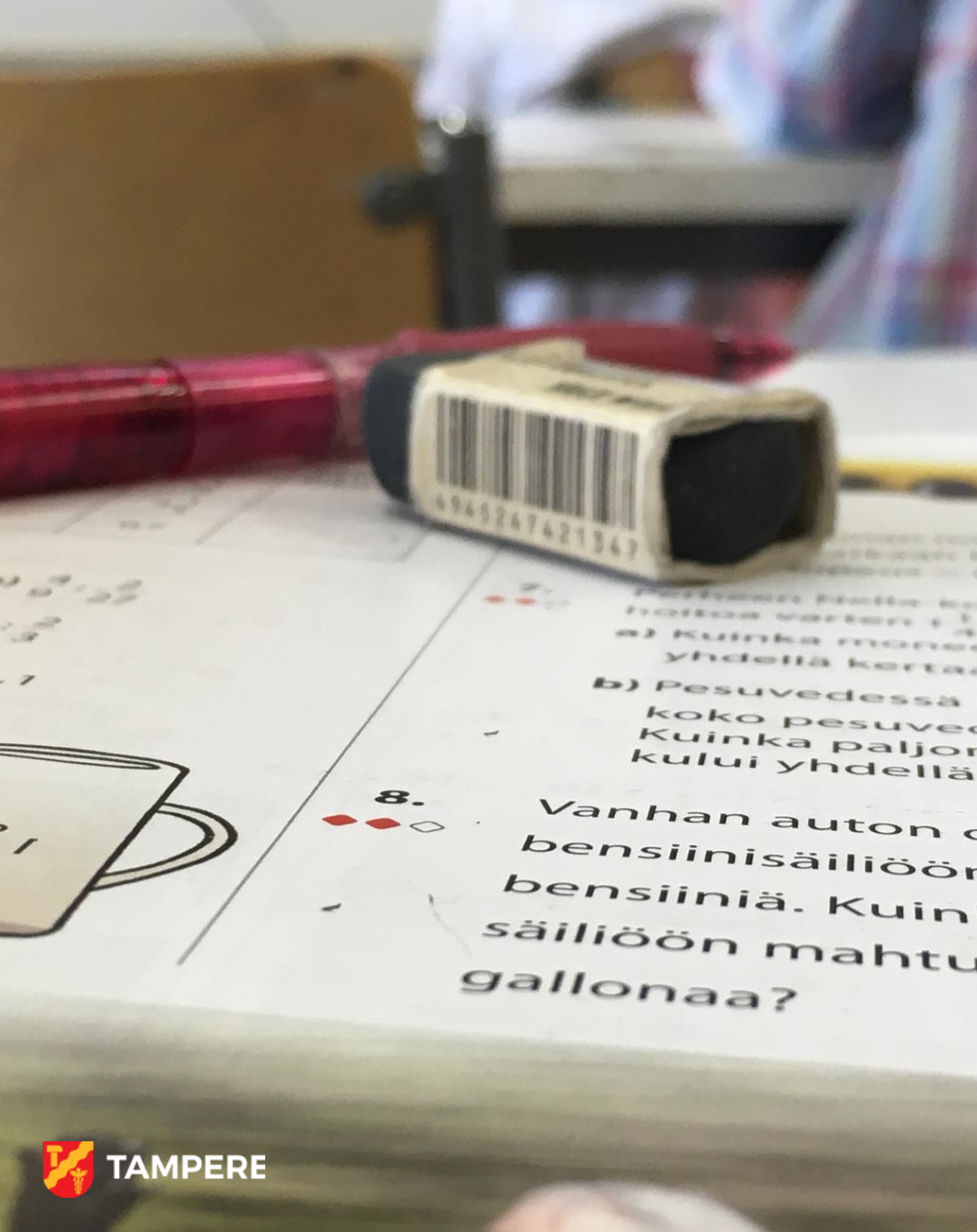
- Jokaisella koulussa työskentelevällä on velvollisuus edistää oppilaiden ja koko kouluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä huoltajien kanssa.
- Ensisijainen vastuu yhteisön hyvinvoinnista on **henkilökunnalla**, erityisesti rehtorilla, opettajilla ja ohjaajilla ja esiopetuksen henkilöstöllä.
- **Opiskeluhooltopalvelujen työntekijät** eli psykologit, koulukuraattorit ja terveydenhoitajat osallistuvat yhteisölliseen opiskeluhooltotyöhön.
- Myös muut oppilaitoksessa työskentelevät työntekijät osallistuvat yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen koulussa
- [Yhteisöllisen opiskeluhoollon laatukäsikirja](#)

Taustaa

- 2020
 - Tuen määrä
 - Tarve lisätä osaamista
- 2022
 - Oppilaiden kohtaaminen
 - Tunne- ja vuorovaikutustaidot
 - Kouluakäymättömyys
- 2025
 - Oppiminen
 - Mieliala / puhumattomuus
 - Käyttäytymisellään reagoivat oppilaat
 - Aggressiivisuus
 - Uhmakkuus

Opetus- ja kulttuuriministeriön valtion erityisavustus yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistamiseen ja kehittämiseen

- Perusopetus
- Lukio
- Tampereen seudun ammattiopisto
- Esiopetus

Valtion erityisavustus:

- yhteisöllisen opiskeluhuollon ja ennaltaehkäisevän työn kehittäminen
- oppilaiden ja opiskelijoiden mielenterveyden tukeminen ensisijaisesti koulu-/opiskelupäivän aikana (esimerkiksi mielenterveys- ja hyvinvointiosaamista omaavaa henkilöstöä yhteisölliseen opiskeluhuoltoon opettajien ja opetusryhmien tueksi)
- yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintamallien ja menetelmien kehittämiseen, erityisesti hyödyntäen jo olemassa olevia hyviä

Ammattiopisto TREDU

Toimipisteiden yhteisöllisen
opiskeluhoollon ryhmien oma
verkosto

Opiskeluhoollon
itsearviointityökalu

Opiskeluhoollon vuosikello

Kiusaamiseen puuttumisen
malli

Tukibotti, joka kartoittaa
opiskelijoiden tukitarpeita
opiskeluun ja hyvinvointiin.

Lukiokoulutus

Yhteisöllisyyskoordinaattori

Opiskelijoiden tukena
elämäntilanteiden ja
sosiaalistilanteiden
haasteissa, ohjaa oikeisiin
palveluihin.

välituntiolohuonetoiminta

Seudullinen kehittämiskokonaisuus

Kuntien yhteistyönä yhteisöllinen opiskeluhoollon laatukäsikirja
hyvinvointialueen yhdyspinnassa

Perusopetus

Kouluvalmentajat

Matalan kynnyksen
konsultaatio verkosto

Tunne-, vuorovaikutus- ja
turvataidot
opetussuunnitelma
vuosiluokille 4 ja 6

Esiopetus

Yhteisöllinen opiskeluhoolto mielenterveyden
tukena –opas, koulutus ja koostevideo.

Taumainformoitu työskentely esiopetuksessa
–materiaali- ja koulutuskokonaisuus

Tehdään yhdessä turvallisempi tila
Mielen joustavuus ja Opitaan yhdessä
hyvinvointitaitoja -kokonaisuudet lasten
kanssa työskentelyn tueksi

Tukea lapsiperheille -palveluohjausluettelo

Perusopetus

TAMPERE

Nepsy-konsultaatio verkosto

- Nepsy välineistö
- Huoltajapalaveri / puhelu
- Opettajan konsultaatio
- Oppilaan seuraaminen
- Nepsykoulutus
- Asiantuntijatiimiin osallistuminen
- Oppilaan valmennuskäynti
- Tiedonsiirto nepsy näkökulma
- Valmennusta sekä luokkaseurantaa
- Moniammatillinen palaveri
- Psyykkisesti oireilevan oppilaan kohtaaminen
- Konsultointi uudesta valmennettavasta ja viestin laatiminen kotiin

- Lähituki koulutiimissä
- Koulutamme opettajiamme nepsyverkoston kautta tukemaan oppilaita silollista kuin yhteistyössä opiskeluhoitoa.

Henkilöstön osaamisen lisääminen – koulutuksin.

- 1300 h
- Puhumattomuus ja äärimmäinen vaatimusten välttely

Nyt syksyllä 2025:

- Mieliala
- Kouluakäymättömyys
- Käyttäytymisellä reagointi
- Huoltajayhteistyö

- Kouluun kiinnittyminen nivelvaiheessa (7lk)
- Kouluun kiinnittyminen nivelvaiheessa (5-6lk)
- Neurokirjon näkymättömät tytöt alakouluissa
- Psyykkisesti oireilevien lasten ja nuorten tukeminen
- Neurokirjon näkymättömät tytöt yläkouluissa ja lukioissa
- Kohtaa lapsen tunteet -verkkokurssi
- Tampereen Tunne- ja vuorovaikutus opetusmateriaali
- Luokanohjaajuuden tukeminen
- Oppilaiden mielenterveyden tukeminen

Matalan kynnyksen konsultaatio

- **Perusopetuksessa toimii konsultoivat opettajat.** Kaikilla on pedagogisen tai muun tuen järjestämiseen liittyvää erityisosaamista. Osaamisalueesta riippuen he palvelevat kaikkia kouluja.
- Konsultoiin opettajiin voi olla yhteydessä matalalla kynnyksellä, olipa kyse yksittäisen oppilaan tai kokonaisen luokan asioista, opetukseen liittyvien ongelmien ennaltaehkäisystä, opettajien jaksamisen tukemisesta tai vaikkapa koulutustarpeista.
- Konsultointi on kouluille maksutonta. Aloitteen konsultoinnista voi tehdä esim. rehtori, luokanopettaja tai -ohjaaja, opiskelijahuollon toimija tai vaikkapa koko pedagogisen tuen tiimi.

Palaute

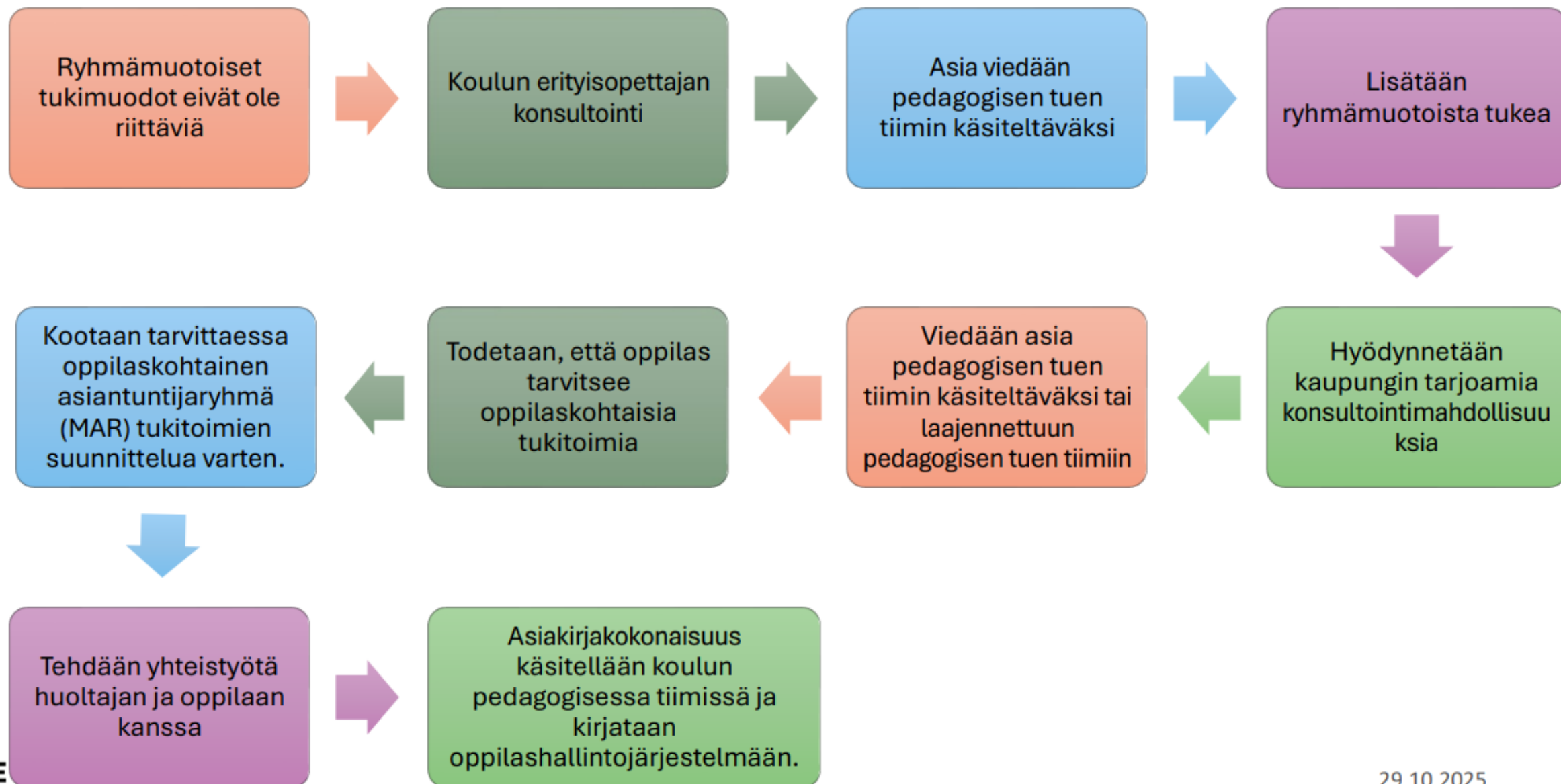
- Konsultointi oli oikea-aikaista, todella hyödyllistä ja arvokasta! Kiitos aidosta kohtaamisesta ja asiantuntijuudesta. Malli on kannustava, kuunteleva ja sen kautta kohdentuu apuja ja tukea oikeaan paikkaan. Oli todella merkittävää päästä keskustelemaan luokan asioita yhdessä ja keskittyä asioihin, joilla luokassa ja työssäni on merkitystä. Jokaisella pitäisi olla konsultoivia opettajia.

Yhteinen arki

- Toimiva ja monialainen yhteistyö hyvinvointialueen (Pirha) ja opetuksen järjestäjien kesken.
 - Toimiva tiedonkulku
 - Varmistetaan yhteisöllisen työn sovittujen laatulementtien juurtuminen ja omavalvonta
 - Sovitaan yhteisöllisen työn ajantasaisista ja selkeistä yhteisistä tiedonkeruumenetelmistä
 - Sovitaan yhteisöllisen työn tiedolla johtamisen periaatteista
-
- ❖ Opiskeluhuollon palvelupäällikkö Pirkanmaan hyvinvointialueelta osallistuu kuukausittain perusopetuksen Tuen- ja opetussuunnitelmatiimin palavereihin
 - ❖ Tuen uudistuksen ”yhteissanoittaminen” & osaamisen jakaminen hyvinvointialueen kanssa
 - ❖ Puhetta oppimisesta & tiedolla johtamisesta

Ryhmäkohtaisista tukimuodoista oppilaskohtaisiin tukitoimiin siirtyminen (OPS 7.4 Paikallinen tarkennus)

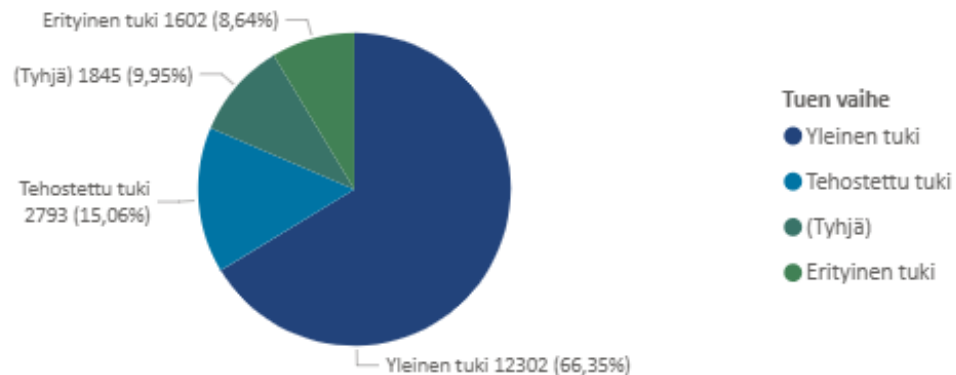

Tuki-raportille ei ole vielä rakennettu perusopetuslain muutoksien mukaista tietoa tuesta. Raportilla näkyy oppilailla aiemmin olleet kolmiportaisen tuen tiedot.

1.11.2025 5.39

18542

1-9 luokkien oppilaiden lukumäärä

Koulupolku

Kaikki

Koulun nimi

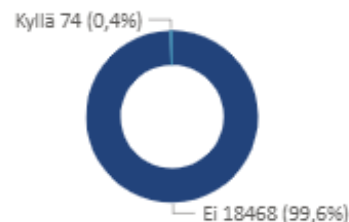
Kaikki

Luokka-aste

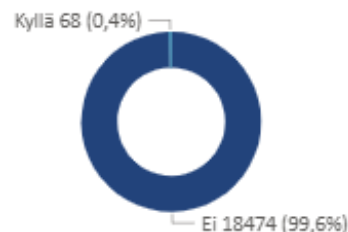
Kaikki

Valintojen nollaus

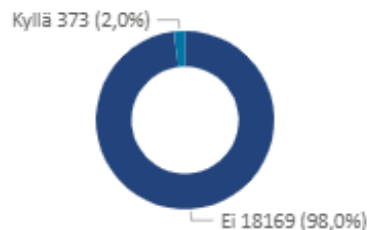
Ote-opetus

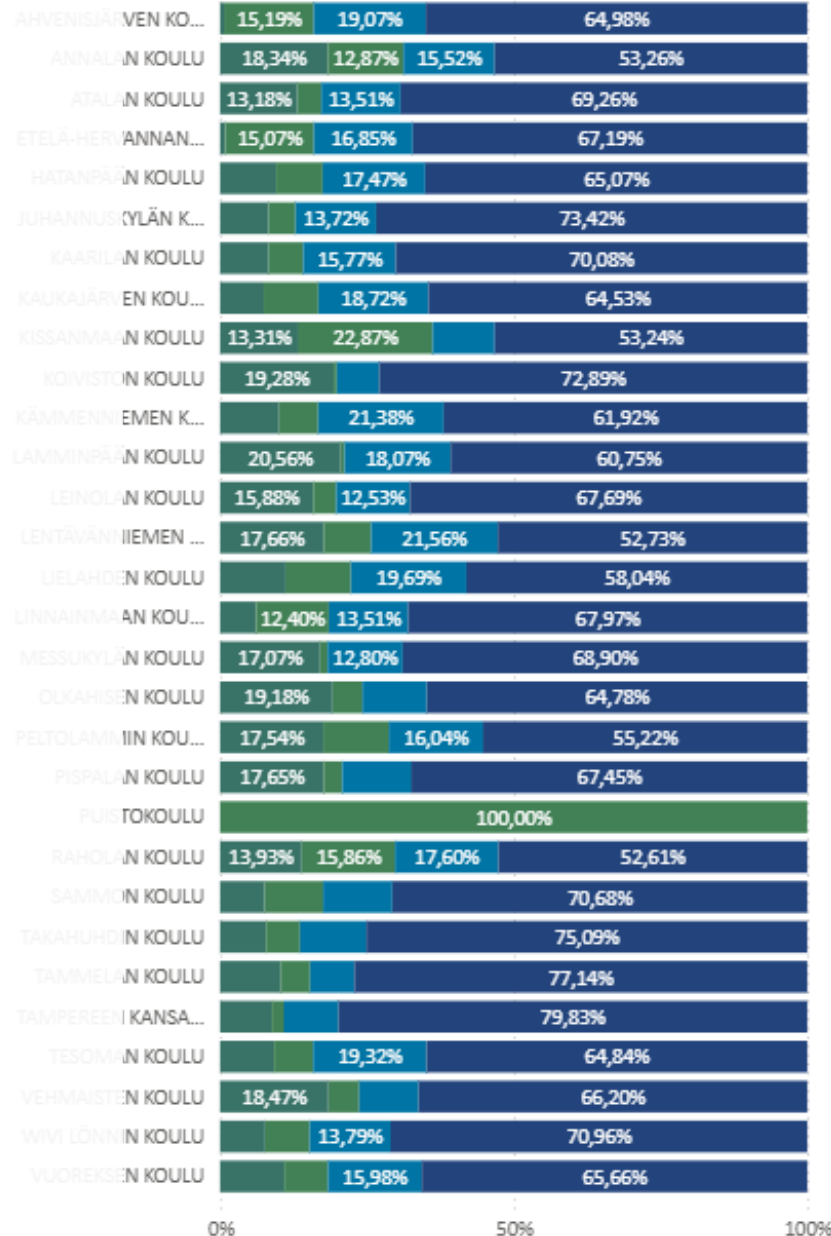
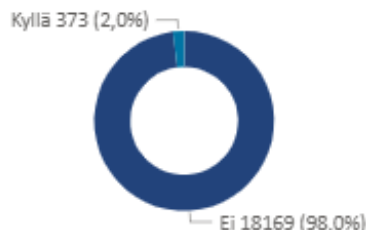
JOPO-opetus

Pidennetty oppivelvollisuus

Vuosiluokkiin sitomaton opetus

Vuosiluokka

Kaikki

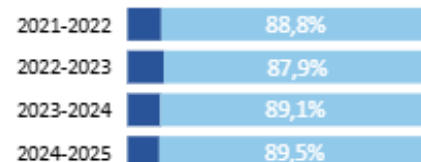
Koulu

- Ahvenisjärven koulu
- Annalan koulu
- Atalan koulu
- Etelä-Hervannan koulu
- Fista, Tampereen kansainvälinen ko...
- Hatanpään koulu
- Juhannuskylän koulu
- Kaarilan koulu
- Kaukajärven koulu
- Kissanmaan koulu
- Koiviston koulu
- Kämmenniemen koulu
- Lamminpään koulu
- Leinolan koulu
- Lentävänniemen koulu
- Lielahden koulu
- Linnainmaan koulu
- Messukylän koulu
- Olkahisen koulu
- Peltolammin koulu
- Pispalan koulu

I L M A P I I R I : kaikki koulut / kaikki vuosiluokat

Koen oloni hyväksi koulussa

Useimmiten en Yleensä kyllä

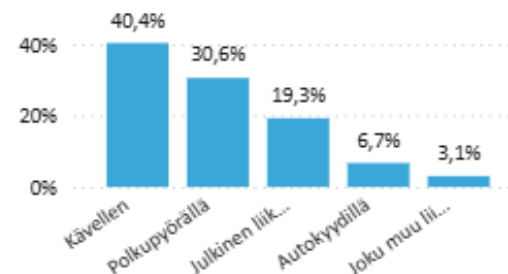

Käyttäydyn oppitunneilla niin, että muilla oppilailla on mahdollisuus oppia

Täysin eri mieltä Melko eri mieltä Melko sam... Täysin sa...

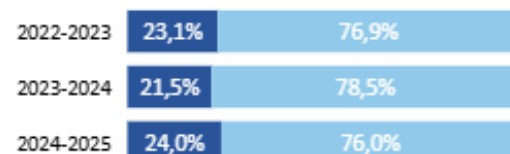

Miten kuljet koulumatkasi yleisimmin?

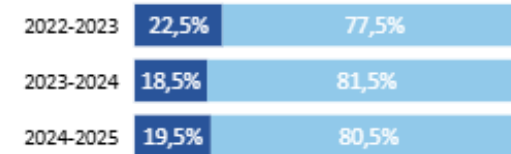
Onko koulussa aikuinen, jolle olet voinut kertoa asioistasi?

Ei Kyllä

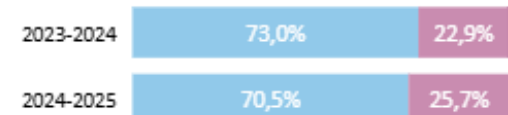
Koulussa on käsitelty tunne- ja vuorovaikutustaitoja

Ei Kyllä

Tunnen välitunneilla olevani yksinäinen

En ollenkaan Jonkin verran Paljon

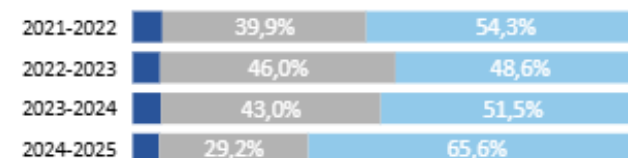
Huoltajat: koen, että tulen kuulluksi lapseni koulunkäyntiin liittyvissä asioissa.

En Kyllä

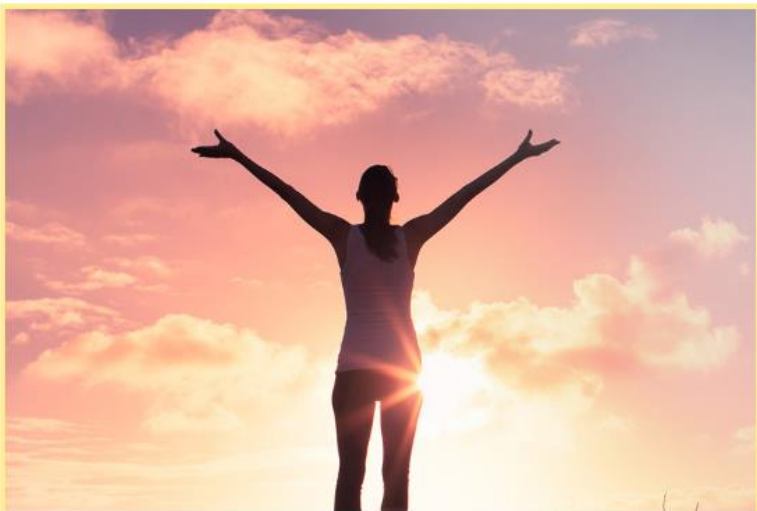
Huoltajat: koulussa käsitellään tunne- ja vuorovaikutustaitoja.

Ei En tiedä Kyllä

TAMPERE

Huom! Tämä on Aivot-kurssin julkinen versio. Suoritetut tehtävät ja niiden vastaukset eivät tallennu mihinkään.

3.1. Johdanto

3.2. Mielen hyvinvointi

3.3. Kertausta ja käsitteet

ALAKOULUJEN TULOKSET

TAMPERE

Koulu
[] koulu

Vuosi
2025

Atalan koulu

84,0

Indikaattori
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä

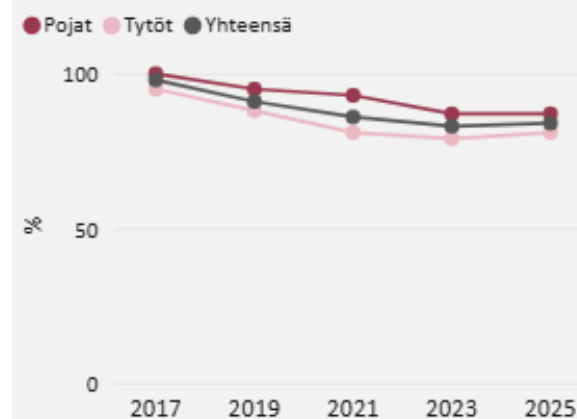
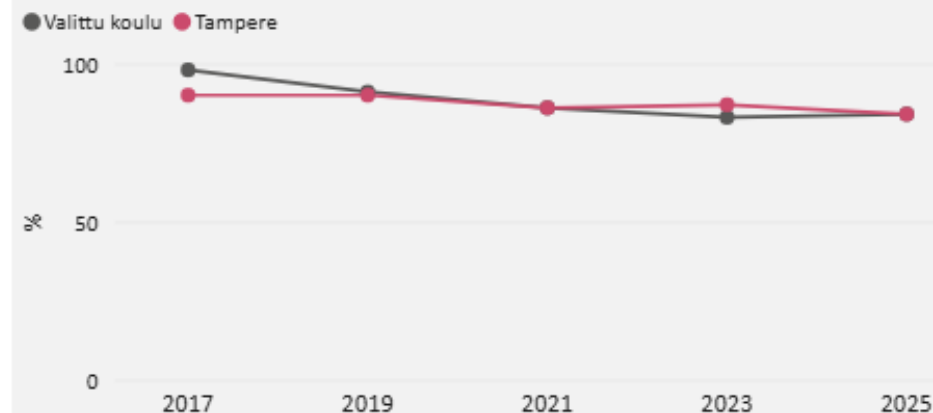
Tampere

84,0

2025: [] koulu vs. Tampere

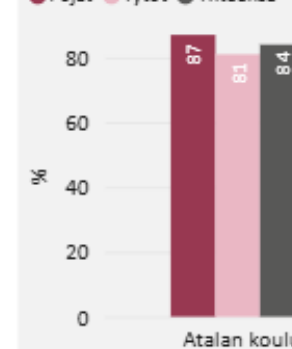
Indikaattori	Koulu	Tampere	Erotus, %-yks
Oppilaan mukaan joku koulun työntekijä tietää, että häntä on kiusattu koulussa	44,0	31,0	13,0
Terveystarkastuksessa puhuttiin perheeseen liittyvistä asioista	81,0	70,0	11,0
Syö aamupalaa joka arkiamu	83,0	74,0	9,0
Koululounaan syömiseen on varattu tarpeeksi aikaa	82,0	74,0	8,0
Terveyttä edistäviä elintapoja (summaindikaattori)	41,0	33,0	8,0
Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukukauden aikana (summa...)	48,0	42,0	6,0
Tulee hyvin toimeen koulukavereiden kanssa	88,0	83,0	5,0
Voi keskustella asioistaan vanhempien kanssa usein tai melko usein	88,0	83,0	5,0
Koululounas on maultaan hyvää	48,0	44,0	4,0
Koululounas tarjotaan sopivaan aikaan	84,0	80,0	4,0
Luokassa usein rauhallista	33,0	29,0	4,0
Tuntee voivansa olla koulussa oma itsensä	90,0	86,0	4,0
Ei ole osallistunut koulukiusaamiseen lukukauden aikana	83,0	80,0	3,0
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	13,0	10,0	3,0
Koululounasta on tarjolla riittävästi	90,0	87,0	3,0
Koulun aikuinen kiusannut koulussa vähintään kerran viikossa	6,0	3,0	3,0
Osallistunut oppituntien sisällön suunnitteluun	68,0	65,0	3,0
Harrastaa jotakin ainakin kerran viikossa	88,0	86,0	2,0
Kokenut seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaal...	14,0	12,0	2,0
Koulun aikuinen kiusannut koulussa lukuvuoden aikana	16,0	14,0	2,0

[] koulu: Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, %

2025

Pojat Tyttöt Yhteensä

TAMPERE

JOULUKUU

KOULUKOHTAISTEN TULOSTEN KÄSITTELY
Yhteisöllisessä oppilashuollossa

KAUPUNKITASOINEN VIESTI REHTOREILLE
Tulosten tulkinnasta

TAMMIKUU

KAUPUNKITASOISTEN TULOSTEN KÄSITTELY
Perusopetuksen johtoryhmässä
sekä kuntatasoinen arviointi

MARRASKUU

MOVE!-N LÄPIKÄYNTI
Oppimiskeskusteluissa 5.lk. ja 8.lk.

LOKAKUU

KAUPUNKITASOINEN VIESTI HUOLTAJILLE
MOVE! -Tulosten tulkinnasta

MOVE! OSANA LAAJOJA
Terveystarkastuksia, 5. lk. ja 8. lk.

SYYSKUU

KAUPUNKITASOINEN TIEDOTE OPETTAJILLE
JA TERVEYDENHOITAJILLE

HUOLTAJAN LUPA MOVE! -MITTAUSTULOSTEN
Käsittelyyn laajoissa terveystarkastuksissa

MITTAUSTULOKSET VALTAKUNNALLISEEN
Tiedonkeruujärjestelmään

ELOKUU

KAUPUNKITASOINEN TIEDOTE HUOLTAJILLE JA OPETTAJILLE
MOVE! -MITTAUKSET ALKAVAT

KESÄ- JA HEINÄKUU

OPPILAILLA MAHDOLLISUUS TUTUSTUA MOVE!
-MITTAUKSIIN ITSENÄISESTI

HELMIKUU

KOULUKOHTAINEN KEHITTÄMISTYÖ MOVE!
-TULOSSIIN PERUSTUEN

MAALISKUU

HUHTIKUU

KAUPUNKITASOINEN TIEDOTE OPETTAJILLE,
4. lk. ja 7. lk.

MOVE! -VIDEO OPETTAJILLE,
TERVEYDENHOITAJILLE JA REHTOREILLE

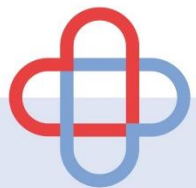
MOVE! -MITTAUSOSIOT TUTUIKSI
LIIKUNTATUNNEILLA

TOUKOKUU

MOVE! -MITTAUSOSIOT TUTUIKSI
LIIKUNTATUNNEILLA

Kiitos

YHDYSPINTA

SEMINAARI 02.12.2025 LAHTI

Päijät-Hämeen hyvinvointialue - Hyvil - Kuntaliitto - Lahden kaupunki

Kohderyhmä: Kuntien, hyvinvointialueiden ja järjestöjen asiantuntijat sekä luottamushenkilö- ja viranhaltijajohto

Keynote puhujina: toimitusjohtaja Jenni Airaksinen sekä kansanedustaja, muutosjohtaja ja mediavaikuttaja Pauli Aalto-Setälä

Miniseminaarit: Varautuminen ja turvallisuus, tilannekuvatiedolla johtaminen, työllisyys, alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä kotoutuminen

